

ABONY

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség:

-ik kerület 460. házszám
hová a ap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JANOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, és
amint a felszólamlások kö-
dendők

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Egyház és vagyon.

— Második közlemény. —

Irta: Dr. Nagy Emil orsz. képviselő.

Multkor cikkemben kifejtettem volt, hogy a szellem és az anyagi lét kölcsönhatást gyakorol egymásra, következésképpen ha az anyagi lét rendezett, ez az ember szellemén is jótékonyan érezteti, hatását, ha azonban az anyagi lét miserabilis, ilyen lesz a szellem is, amelyből táplálkozik. Tiszta dolog tehát, hogy az egyháznak a saját lelki hivatása szempontjából kötelessége minden alkalmat megragadni, amely előre viszi az emberiséget.

Ép azért az isteni jog, megalkotván az emberi lélek transcendentális tökély féle törekvésének szent hitét, a lelki üdvösség tanát, — egyttal mélyen belenyult az emberi társadalom vagyoni kérdéseibe is. A gazdaságot, az egyéni tulajdon egyeseknél való felhalmózódását tartották az első keresztények minden pogány bűn forrásának s így a helytelen vagyon-elosztás ellenhatásául az evangéliumi szegénység, az egyéni tulajdon megvetése foglalta el a teret s ennek nyomán a keresztény kommunizmusra vezették a szeretet és az egyenlőség tanait.

S hogy a kommonizmus mennyire áthatotta az emberek lelkét, azt Ananiás és Szafirának, a praktikus házaspárnak ször-

nyü megbűnhődése mutatja, akiknek az volt a vétkük, hogy vagyonuk egy részét nem adták le a közösbe, hanem óvatosan megtartották magánhasználatra.

Amikor a népvándorlás gyökeresen új viszonyokat teremtett, az egyház vagyoni irányu működése is új korszakba lépett. Sokkal inkább szét voltak akkor züllve a társadalom egyes osztályai, s az egyes emberek is egymás irányában, semhogy akár a keresztény kommunizmusra, akár csak bárminő demokratikus alakulatra is gondolni lehetett volna akkor. Nem az volt akkor a baj, hogy nagy volt az egyéni tulajdon, mint a puha római világban, itt ellenkezőleg a harcok közepette alig tudott megállni lábán a magántulajdon, s miután az emberek kommunisztikus együtt működésére is teljességgel alkalmatlanok voltak az anarkia, a társadalom felfordulásának a réme fenyegetett. Ebben a helyzetben az egyház mint intézmény abban találta fel a társadalmi és vagyoni alakulatokra kiható hivatását, hogy nagy vagyoni központok kialakulását és fennmaradását pártfogolta, hogy ezek közül rakódjék le a társadalom, mozgó, ide, oda rángatott uszó része, mint a hogy a korállok a sziklára reá rakodván biztos alapot nyernek a tenyészetre.

Amint tehát az egyház a kereszténység alapítása utáni időben a kommunizmust tartotta olyannak, amely vagyoni alakulat az

emberi lelket közelebb hozza Isten eszményéhez, s a lelki tökélyhez, úgy viszont a középkorban ugyanezt a szempontot, az egyéni tulajdon nagyfokú megerősítésében lelte fel, s ezzel a viszonyok konszolidálásában nagy missziót végzett az egyház. Hogy áll a kérdés ma a jelen időben és hogy lesz a jövőben? Gyakorlati ember előtt ez a legfontosabb kérdés, s hogy erre felelgessünk, vessünk egy pillantást a társadalom mai irányára.

A társadalom jelene és közel jövője a nagy gépek által teremtett nagyipari fejlődése irányában halad a legpraegnansabban. Ez pedig eddig alig tapasztalt élességgel állítja szembe egymással a munkaadót és a munkás proletáriátust. Ezt a szembeállítást még sokszorosan hatványozza a szociáldemokrácia. A szociáldemokrácia egyrésztől kétségen kívül lörekszik a munkás gazdasági helyzetének a javítására, béremelésre, jobb lakás és élelmezési viszonyokra, s ezen oldalról nézve, az emberi lélek tökélyének a szempontjából az egyháznak se lehetne ellene semmi kifogása. De rövidlátóság volna azt hinni, hogy a szociáldemokráciának csak ilyen gazdasági oldala lenne, úgy a szociáldemokráciának be kellene szüntetni agitációs munkáját, amint a munkások annyi bért kapnak, hogy maguk és gyerekeik abból tisztességes jólétben megélhetnek, s öregkoruk is biztosítva van, s amint más-

TÁROZSA.

„Uj hantok.”

Irta: Porzó (Ágai Adolf) Aethaeneum kiadása, Budapest 1906.

Ismerteti: Györe János főgimn. tanár.

— Az „Abony” eredeti tárczája. —

Abony városa az irodalom terén két kiválósággal dicsekedtetik: A b o n y i Lajossal (Marton Ferencz) és P o r z ó v a l (Ágai Adolf) Simonffy Kálmánnak valamikor régen elhangzott ama jóslata: „Majd csak ezután válik igazgá, hogy ennek a városnak Nagy-Abony az ő neve! . . .” bevált. Abonyi, Ágai hosszú és értékes fáradhatatlan irodalmi munkásságukkal, mely éreznél maradandóbb emlék, csakugyan naggyá lettek, de nagyságuk fénye visszasugárzik városunkra és büszkeséggel telik meg lelkünk, hogy őket a magunkéink vallhatjuk.

Á g a i Adolf a folyó évben is újabb munkával gyarapította irodalmi sikereit. Művének címe: „Uj hantok.” Hullanak egyre mellőle a régi-ek, lassan megtelik az ő külön kis temetője, de szívének vesztesége országos is és így emlékezései, melyekkel mintegy áldozati lángot gyújt az új hantoknál, mindnyájunkat érdekelnek; kétszeresen bennünket abonyiakat mert feljegyzéseiben sok érdekes, részint Abonyra, részint abonyi jeles fér-

fiakra vonatkozó részt találunk.

Különösen figyelemre méltók M á r t o n Ferenczről (Abonyi Lajos) és Egy magyar Hansenről (Szapáry Ferencz gróf) irt visszaemlékezései.

Ezeket kívül bejárjuk: Szilágyi Dezső, A Palatin Jóska, A Palatin Pista, A három Jankó, Jókai, Kozma Sándor, Vajda János, Munkácsy, Hyrt József, Schvimmer Ernő, Palterson Artur, A Ferkó koma, (Bessenyei Ferencz), Kartsai Albert („Tolyás Dániel” megteremtője), Szini Károly, Balla Károly, és Kálmán, Csermelyi Sándor és Hoffman Alfréd, sirjait s a mesterien papírra vetett jellemző vonások megfigyelések megelevenítik előttünk az új hant alatt pihenőket.

Terünk nem engedi, hogy részletesebb ismertessük ezt az értékes irodalmi alkotást.

a „K o s s u t h L a j o s n á l” című cikk azon részét közöljük, melyben Ágai fiatalkori emlékei nyomán leírja, Kossuth látogatását Abonyban lakó nővérénél, majd 1848-ban hogyan lelkesíti, mint kormányzó fegyverre a város lakosságát.

A véletlen szerzése, hogy épp azon a két helyen töltöttem gyermek-éveimet, melyekhez Kossuth szívének is köze volt: Dabason, ahol édes atya van eltemetve és Nagy-Abonyban, ahol édes anyja élt az ő lánya házában, Zsulavszkynénál, a kinek férje a vasas-németeknél szolgált, mint kapitány, de otthagya a katonai pályát, nálunk gazdálkodott. Emilia, Kossuth testvérhuga szép

asszony volt és eszes (megéreztem és megértettem én ezt már akkor is), bátyjához feltűnően hasonló. Szerette is, ha ezt észre vették. Emlékezem egy kis levélre, melyet egy ottani német masamódhoz irt németül: „Machen Sie den Hut nur recht veit, denn ich habe einen Kossuth'schen Kopf.” Szép asszony volt és szellemes, de jó is. Megengedte, hogy a három fia: Emil, Laci és Kázmér mellé fogadott nevelő, Bloksay István tanításában részt vehessek én is. Ez a csinos, tartalmas ifju (nehány éve halt meg Beregszászon, mint közjegyző) igazi eszménye volt a nevelőnek: az órákon szigorú tanító, lecke után jó pajtás, a ki első ébresztette bennem az írói kedvet, mert alaktalan ömlengéseimben meglátta a termő magocskát és bátorított. Gitáros, dalos, kellemes verselő és — „r.l.” volt, azaz rendes levelezője a Frankenburg „Életképeinek,” a mi akkoriban nagyot jelentett a vidéken.

Egy reggelen örvendő riadalom kelt a háznál. A fiuk lélekszakadva futottak a lugosba, a hol Bloksay ur olvasott. „Jön Lajos bácsi! Nagymama születése napján itt lesz Lajos bácsi! Jaj, ha verset mondhatnánk neki!” Többet ennél: tanítónk alkalmi szindarabkát irt a számunkra, s mig betanultuk, addig hevert Horatius, jó Rajcsányi János magyar történelme, Csaplovics magyar földrajza (azaz: magyarra az én atyám fordította le a mi számunkra,) a Vállas Antal Atlasza, a Quae-maribus és mind a többi.

felől a munkaadó már enynyi bért fizet, hogy többet nem fizethet, hacsak maga nem akar társadalmi nivójában, családjá megszo- kolt szükségleteiben teljes degradációt el- szenvedni.

Szemközt nevetne a szociáldemokrata, s naivnak nevezne, ha illet követelnék, ámbár ilyen finom kitétel nincs az ő szo- tárukban.

Azt felelné, hogy a szociáldemokrácia mindaddig megy előre, a meddig végképen tönkre nem teszi a bourgeoisiet, s a világ- kormányzását, ha kell véres forradalom árán is, át nem veszi a diadalittas győzelmes pro- letariatus.

Tehát a szociáldemokráciának a gaz- dasági oldala, vagyis munkások jólétére irá- nyuló irányzata mellett van politikai oldala is, amely végeredményében a termelő esz- közök közösségét célozza, belátható időben pedig gyűlöletet, irigységet, szakadást, vallás- talanságot és a polgárvér kiömlését prédi- kálja.

Hogy a termelő eszközök közösségével hogy leszünk, megvalósul-e az valaha s ha igen, hogyan, azt bajos ma megmondani. Még a különböző országok szocialistái sin- csenek az iránt egymással tisztában, annál kevésbbé láthatjuk azt tisztán mi.

Ez a távoli jövő a talányok honába tartozik s így a gyakorlati embert inkább a jelen s a közeli jövő érdekli.

A mi a jelent és a közeli jövőt illeti, a szociáldemokrácia a jelenben s a közel jövőben nagyon csúnyán fest türelmetlensé- ge, gyűlölködése, irigységet szítása s az el- len véleményen levők kimélet nélküli sze- mélyes meghurcolása, a vallást és erkölcsöt tipró cinizmusa nagyon visszatetsző mind- azok előtt, akik az emberi nem tőkéletesbű- lésének s az emberek egymás iránti szere- tetének ideálját hordozzák lelkükben s akik- nek a családért való küzdés s ennek nyo- mán a takarékoság, a gyermekek gondos fölnevelése s a család tulajdonát képező édes otthon, kert és föld szeretete emberi

lényéhez eltéphetetlen erővel hozzáferrött.

Hogy mi legyen az egyház álláspontja ebben a mai viszony jogi és erkölcsi irány- zatban, erre legközelebbi cikkemben fogok rátérni.

Pár óra Budapesten.

Sürgöny: Ngs képviselő urnak Bpest. Egy kis ügyem volna, mikor és hol lenne kegyes fogadni?

Válasz: Holnap, Pannonia, fél 10 óraker.

All right!

Másnap reggel 1/29 óraker Pesten voltam. Volt még egy órám. Osszuk be.

Első az Isten! És mentem a bazilikába, Szent István felséges templomába. Nagy az Isten, erős, hatalmas, mert hiszen mindenható. Érzem, tudom én ezt a ml kicsiny abonyi ref. templomunkban is, ha néha lopok egy kis időt az én magyar- jaimtól egy kis templomozásra. Egyforma erős, nagy és hatalmas ott a kis templomban is, és itt ebben rengeteg colossusban, amelybe az építésze- ti és művészeti tudomány, a mérhetlen áldozat- készség képzeletet felülmúló csodát mivelt, ame- lyek az emkeri érzést oly erővel ragadják meg, hogy alig jut eszébe — imádkozni, már az ide- gennek, aki először lép az áhitat e csodás haj- lékába.

A különbség az, hogy míg a mi kis templo- munkban a valódi, az igaz ember megmaradhat emberi méltóságában, mit a tiszta öntudat adhat neki, addig abban az óriás méretű szent hajlékban eltörpülünk, végtelen kicsinynek, gyámoltalannak érezzük magunkat; lenyom benünket az égbe nyuló magas boltozat, eltörpít a káprázatos fény, a mes- sés perspektíva.

Istenhez fohászkozhatunk emelt fővel is, az égre irányított tekintettel és mélyen megalázkodva, a földre borulva. Am az Isten nem a módot látja a „hozza emelkedő“-ben, hanem a szívnek, a lé- leknek „megigazulását.“

(Én mindig emelt fővel imádkozom.)

A második állomás természetesen Lukács Gyula kedves, izléses patikája, ahol már a testi szenvedések enyhítésére szolgáló dolgokat szemlél- hetjük, tiszta magyar stílusban készített pompás álmányok és tékákból elhelyezve és érezzük azt a hamisítatlan, becsületes, őszinte magyar szívessé- get, amelyet a tulajdonos tanúsít szeretett földijeit iránt, akik föl-fölkeresik a „messze idegenbe.“ Mert tudja Isten, mintha a miénk volna még ő is, meg a „platz“ is, melyen a patikája van, a mely

hitben „megerősít“ benünket az a pár polár ko- nyak is, a mi ott „kidukál“ az „abonyi ember“- nek.

. . . Mikor aztán kedves képviselőnk közbe- járásával dolgom végeztem, hozzám fordult s az ő szeretetre méltó modorával közölte velem, hogy ő most siet a „ház“-ba, mivel ma a belügyi költ- ségvétel tárgyalásánál a jegyzői alkalmazottak és a tanítók fizetésének rendezése tárgyában beszé- det szándékozik mondani.

Nekem sem kellett több.

— De már azt nem mulaszthatom el, hogy meg ne hallgassam.

— Nagyon örülök. Hát az országházat látta-e már? Kérdezte a jó képviselő úr.

— Nem én. Még nem volt időm és alkal- mam erre.

— No hát jöjjön velem. Ma úgy is az én vendégem — ha egyéb dolga nincs.

Már hogy lett volna nekem e g y é b dol- gom ennél?

Meg is mutogatta aztán annak a nagy al- kotmánynak minden zígét-zugát, be vitt a pompás buffetbe, meg is italtott velem egy üveg salon sört. Mondhatom, kitűnő sör volt és daczára min- den kiválóságának — ára csak 20. krajczár. Azu- tán betuszkolt képviselő urunk a „ház“-ba, az írók karzatára s azt mondta, hogy majd föl int, ha megyünk. (Ez két óraker meg is történt, így ju- tottam szóhoz én is a „tisztelt házban“, bár csak jelek által, fél és le.) Épen Dobroszláv fejezte be hazafias beszédét, a mi igen becsületes dolog et- től a nemzetiségi képviselőtől. Utánna felállott Vlád Aurel, szintén nemzetiségi képviselő s el- kezdett darálni szélesen, hosszan és együgyüen, hogy a gondviselés tegye a villahajtójába. Mig az hagyján, hogy ő beszélt, hanem bele kötözködött Vázsonyi Vilmosba. No aztán ki is kapta a ma- gáét Vázsonyitól úgy, hogy azóta is hallgat. De hát mit ért az nekem, kidisputálták az időt s a mi képviselőnk nem juthatott szóhoz, mert aztán az interpellációkra került a sor, a midőn is a Fej- levich ölö Hencz Károly pattogott, ropogott az orosz zsidók bevándorlása ellen, a kiktől roppant félti a — többi szidókat.

Ezzel alászolgálja! Vége az ülésnek.

A folyóson bemutatott képviselőnk egy tucatz képviselőnek, mint ujság szerkesztőt, akik aztán egyre paroláztak, szervuszoltak a — collegának, minthogy tudvalevőleg most minden tizedik kép- viselő — nem ujságíró.

Eme kellemetes barátkozások után mentünk a pilseni sörcsarnokba — ebédelni. Kíváncsi vol- tam én, hogy mit eszik, hogy eszik egy ország- gyűlési — képviselő?

Ránk virradt az ünnepes nap, Esto felé be- fordult az ekhós kocsi a kerek udvarra s abból másodmagával egy athléta, ragyás, feketeemberrel, Nyáry Pállal kiszállott „Lajos bácsi“ : a ragyogó. a fiatal, a hirneves Kossuth. Ekkor láttam őt má- sodszor.

Szinjátzásunk után, mely természetesen fé- nyesen sikerült, — kivéve, hogy a hódolati transpa- renst Kázmérka fordítva állította fel, hogy az oltártalpköve fölülre került s áldozati lángja meg- lefelé lobogott, amin Nyáry Pál akkorát kacagott, hogy könyje csordult. De csordult a kis Kázméré is, csak hogy keservében. Am ha vége jó, minden jó. Előadás után valamennyien elejébe járultunk az ünnepeltnek, aki megsimogatta az én fürtös fej- jemet is. Megérintett a keze melege s e pillanat- ban olyat éreztem, mint a milyet csak a pásztor- flu érezhet, mikor megkoronázzák, vagy a kis no- viczius, kit a pápa avat pappá.

Harmadizben hogy láttam: Abonyban, a vá- rosházán, mint kormányzó beszélt a lakosság ka- putos részéhez. A nagy kályhának padkájára ka- paszkodtam, onnan néztem, hallgattam. A Ferdinánd király árcsképe alatt állt, melyet az akkori nagy izga-mozgalmában ott felejtettek a falon. Szavai megrikatták s feltűztek a jelen voltakat. Az öregje zokogott, a fiatalabbjának már mehet- nékje volt a „nimet“ ellen. Csak az ősz Wratistlaw gróf, hajdan Ferencz császár apródja, ült sötéten s meg meg rázogatta fehér üstökét, Nem köllött neki a dolog sehogysem,

A zöld posztóval leterített asztalfőn állott

Kossuth, hirdette az egy és oszthatatlán szabad- ságot s jelentvén az „adáz osztrák porkoláb“ Win- dischgraetz herczegnek közeledtét. „Égessétek föl elötte házaikat, pusztítsatok el minden maga- tokkal vihetetlen eleséget és takarmányt hogy ide érve hadaival egyetemben vesszen el é- hen!“ Amire Kása Mózsos uram, a tehetős ko- vácsmester, hosszan dohogott magában s aztán oda dörmögte Andrassy apát-plébánosnak, hogy : „De mán ezt bajosan“ míg magam már szöktem volna kifelé égő honszerelmemben felgyujtani a városban minden csürt, asztagot, kazlat és bog- lyát. „Majd visszafordulunk erre diadalmasan nem sokára folytatá Kossuth — és győzedelmes fegy- vereinkkel visszaszerezük, amitek felperzselődött és megbosszulunk titeket! Amit eddig hallottak önök az csak tanács volt. De most — és főnsé- ges attitűddel fejébe nyomta a csúcsos puha ka- lapot, melyről hosszú fekete strucz toll omlott alá — most, mint az ország kormányzója parancso- lom, hogy . . . “ S itt következtek rendelkezései, melyek a honvédelem gyors szervezésére vonat- koztak. Egy órán tul tartott ez a beszédje, mely- nek érzelmes és szenvedélyes részei alatt maga elé tette kalapját, hogy a midőn kormányzó volt- tát nyomta meg, erélyesen ismét föltegye. Csodá- val határos, ilyenkor hangjával hogy megnőtt a- lakja is.

Közben Egressy Gábor buzdította a városház udvarán összesereglett népet. Hol Grittiként emel- te ökleit, hol Petur bänként csapkodta kezét hü vasa markolatjára. De fogyatékos hangja nem bir- ta el a nagy szavak súlyát, melyet olykor bizony

messze vetett el. A parasztság idegenül is halgat- ta. A művész nem tudott úgy a szája ize szerint, mint Kossuth, aki most lépett ki a tornác alól s néhány szavával lohogóra gyujtotta a kialvó tüzet.

Aztán hosszú sorban ki a vasúthoz. Az apát öccsének, Andrassy Ignác gazdag földesúrnak hin- taján hajtattott el a kormányzó. Öregek imádkoz- tak, asszonyok sirtak, a gyerekség ujjongott s után- na vetette magát Kossuthnak, hogy a „kolesz“ ál- lókájára kapaszkodjék. De már azon én vetettem meg a lábamat s elrugtam onnan mindenkit.

Az állomáson az urak csoportosan álltak a kormányzó körül „Nem köll féltetni a hazát, nem lesz a magyarnak semmi baja!“ nyugtatá meg a városnak egyik aggódó vénjét.

Majd a Szolnok-felé induló vona'ra szállott s még soká integetett felénk lombos kalapjával.

Pedig hajh! . . . nem váltak be a Kossuth jóságai, mert nagybaja lett a magyarnak s mérhe- tetlen szomorúság fogta el az egész országot. A vér után már csak a könnyű hullott. Oh gyászos napok! Igaz, hogy jöttek a honvédek mindenfelől, de csak szállingózva. Nem is bosszuló fegyverrel és nappal, hanem bujdosva éjek évadján. A dicső, a csodatevő hadsereg szét volt verve, tisztjei szer- te bolyongtak álrühában, számkivetve a hazában s a kit közülök felismert a hitvány bemondó, azt hurezolták tömlőczbe s verték vasra; a nagyjait hóhér fojtotta meg, a legnagyobbja messze idegen- ben a Pontus partján hullatá könyjeit a tengerbe — Kossuth Lajos.

Viszont vendég szerető házi gazdám is kíváncsi lehetett, hogy miket ehet egy országgyűlési képviselő vendége.

Először ő állította össze saját menüjét, aztán nekem nyújtotta az étlapot, hogy rendeljek magamnak, — was gut und theuer, — mert lévén én most egy képviselő vendége.

En aztán kivágtam a rezet és kértem egy borju pörköltet, mit klein glas bier? Többet semmi áron nem voltam hajlandó enni.

Szives házi gazdám elmosolyodott, valószínűleg azt gondolta, hogy én egy igen simplex ember vagyok. Ő bár egyszerű, de rendes polgári ebédet evett, négy fogással, sajttal, a mit én is rendeltem, ezeken kívül igen jó ménesi veres borral, a mihez aztán magam is hozzá láttam.

Végre fizettségre került a sor. Hirtelen eszembe jutott a Kassai ebéd és becsültem a jelen taksát 5—6 frtra. És lett 2 frt. 16 krajczár.

Ez Kassán bele került volna 15 forintba.

Igy élnek a mi országgyűlési képviselőink: egyszerűen, de jól, és a mi a fő — olesón és küzködnek a nemzetiségi képviselőkkel, akiknek azonban nem kellene egyéb, mint az, hogy ha én fölruccezanhatnék valamelyik „ívó” belü multság legénységével, akkor aztán öt percz alatt el lenne intézve az országgyűlés nemzetiségi vitája. . . .

Igaz-e abonyi legények? T.

MI UJSAG?

— **Egyesületi gyűlés.** A „Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Általános Tanítóegyesület” f. hó 6-án, csütörtökön rendkívül népes gyűlést tartott Czegléden. Egyezer főre tehető számban volt képviselve itt Pestmegye minden jellegű tanítósa. Abonyból a három felekezeti részéről 8 tanító volt jelen. A gyűlést 9 órakor egy kegyeletes momentum vezette be. Ugyanis a tanítósa ezrede a „Kossuth” szobor elé járult, ahol a „Hymnus” és „Szózat” elnevelésével, szónoklással s a szobor megkoszorúzásával öntötte ki hazafias érzelmeit. Innét az óriási menet az új főgymnasium tornacsarnokába vonult s kezdetét vette a gyűlés, melyet Benedek Sándor elnök üdvözlése nyitott meg. Üdvözölte dr. Petri Mór kir. tanácsos, tanfelügyelőt, aki a gyűlésen a minisztert képviselte. Dr. Petri tanfelügyelőnek nemes szívéről tanuskodó szónoklással válaszolt az üdvözlésre s egyuttal kifejtette a működésében követendő irányeszméket is. Az ő beszéde a gyűlésnek egyik legértékesebb mozzanata volt. Legnagyobb érdeklődést keltette Nádas Sándor tanító által előterjesztett s a tanítók fizetés ügyéről szóló javaslat, amely egy másik pótvajaslattal kiegészítve, elfogadtatott. A tanítók országos szerveskedéséről Földes Géza a „Nemzeti Iskola” szerkesztője mondott nagyobb szabásu beszédet. A szervezkedésre vonatkozó elaboratumot a tanítósa viharos tetszésnyilvánítással fogadta. Miklós Gergely budapesti tanítóképző-intézeti tanár fizikai és kémiai kísérleteket mutatott be az elemi iskola e tárgyakba vágó anyaga köréből. Kálmán Márton fővárosi tanító pedig az általa feltalált „Eleven ABC”-ét ismertette. Két igen érdekes témára „A figyelemről s a gyermeki lélek megfigyeléséről”, „Népnevelés és szövetkezés”-re az idő előre haladottsága miatt már nem jutott elegendő idő, pedig e két szakbavágó dologra kíváncsi lett volna a tanítósa. Délután 2 órakor a gyűlési tagok legnagyobb része a „Városi Vigadó”-ba vonult ebédelni, míg a mi szerény tanítóink, egyesülve a rékasi kollégákkal, szép csendesen — hazajöttek. Az egészben azt a konsekvenciát sürültük le igénytelen tapasztalataink retortáján, hogy ily nagy gyűléshez fegyelmezettség szükséges, mert különben kalap alatt marad számtalan életrevaló eszme és nem hogy a kisebb elemek, de még a szereplők sem érvényesülhetnek, legalább nem úgy s nem abban a mértékben, mint azt a tárgyak komolysága és fontossága megköveteli.

A tüdőbetegekért. Czegléd város ifjúsága nagyszabású hangversenyt rendez ma este 8 órakor a központi szálloda emeletén. A rendezőség 113 hölgy 134 férfuból áll. A hangverseny védnöke Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter Czegléd város orsz. képviselője, A hangversenyen közre működnek: Beretvás Magda, Dr. Rorák Imréné, Dr. Dobos Sándor, Verner László, Koller Ferencz, Balla Miklós, Szervánszky Jenő, Dr. Fekete László, Fráter Pál. A műsor a lehető legválasztékosabb és magas színvonalon áll. Érdemes azt megnézni még vidékieknek is.

— **Halálozás.** Vida Vilmos f. hó 4-én, 21 éves korában elhunyt. Halálát testvérei, köz-

tük a Vida nővérek, kávéház tulajdonosok gyászolják. Temetése, a sokat szenvedett ifjunak 6-án ment végbe, a család tisztelőinek nagy részvéte mellett. Nyugodjék esendesen.

— **Helyettesítések.** Járásunk főszolgabírája, f. hó 6-án, a leköszönés folytán megőrült tápió győgyei második jegyzői állásra Máthé Dezső, — a szintén lemondás folytán megőrült törteli második jegyzői állásra pedig Bálint Antal segédjegyzőinket nevezte ki helyettesekül. Nem tudjuk eléggé méltányolni főszolgabírónk eme humánus intézkedését, melylyel mindég saját járásunk hivatott egyéneit helyezi elsőbbségben esetleg más járásból való aspirációk fölött. Hisszük is, hogy az illetők minen tekintetben meg felelendenek járási főszolgabírónk várakozásainak.

— **250 kor. egy orpingtonért.** Pompás anyagokkal vett részt Kubinyi Béla földink, Ujszász állomás főnöke a szabadkai baromfi kiállításon és ismét gyarapította országos hírű telépének becsét. A legmagasabb recordot érte el a téren az által, hogy egyik kiállított orpington kakasát meg vette Bakos Béla, pusztaföldvári főjegyző 250. mond kettő száz ötven koronáért. Az összes hazai és külföldi szaklapok a legnagyobb elismeréssel szólnak az ujszászi telepről és anyagáról, mely már páratlan Magyarországon Jó lenne ezt megszívlelni baromfi tenyésztőinknek, hogy igyekezzenek mielőbb megnevesíteni baromfi állományukat. A példa és siker ime előttünk áll a maga valóságában.

— **Megunt dicsőség.** „Hirös vá o az Alföldön Kec-kemét, Éneklí Petőfi egyik dalában Hirösségei közé tartozik az is, hogy Budapesten háztulajdonosok, De minthogy a ház nem jövedelmez annyit, amennyi megérné ezt a hirösséget, hát elhatározták, hogy eladják a hirös Kecskeméti házat a Kecskeméti utcában, ha jó vevője akad. Commendálok én jó vevőt, jobbat ugy sem kaphatnak rá. Vegye meg Nagy-körös városa. Pénze is van elég de meg áldozhat is azért, hogy Budapesten házi ur lehessen. Hátha e néven a Kecskeméti utcát elnevezik Nagy-körösi utcának? Ez lenne aztán alapos tromf a régi rivális világra, Nagy-körösi.

— **Kik osztottak Rákóczi birtoka-in?** Rákóczi rengetegül gazdag volt, 1.200.000 hold földje volt, azonkívül rengeteg arany s ezüst neműje. Ezen a rengeteg vagyonon sokan osztottak. Ekkor jutottak nagy uradalmukhoz a Schönbornok, Dittrichstenek, Thurnok, Trautsonok stb. Azután jöttek a hü magyar urak. Károlyi László, báró Eszterházy János, Nádasdy Ferencz, Pálffy János, Okolicsányi Pál, Illéshazy, Hunyadi László, Splényi László, báró Szapáry Miklós, gróf Czobor Adám, Mednyánszky Pál, Erdődy György, Pálffy Miklós, báró Révay Mihály, gróf Kéry, Beniczky Sándor, báró Palocsay, báró Szentiványi János, Orezy Istvan és még számosan. A jezsuiták Vág-Sellyét, a sághi apátságot, Pákozdot, Etyeket, Sósikut, Soknit, Gyurót, Vált, Beráthát, Agárdot. A primás pedig 100000 forintot. Nagy volt a reszketés mindenkor ama kősa hírekre, hgy „Rákóczi visszatér.” Az utódoknak azonban most már nincs mitől félni, mert a Rákóczit rehabilitáló törvénynek nincsenek — magánjogi löv ötkeményei.

— **Halálos ugrás.** Megirtuk a mult héten, hogy Mayer Sándor Czeglédi vasuti hivatalnok felesége leugrott a 2-ik emeletről, akkor azonban csak kisebb zúzódásokat szenvedett. Felszállították Audapestre a Rókus-kórházba, ahol november 29-én belső sérülés következtében elvérzett.

— **Ujtások az állomásokon.** A

kereskedelmügyi miniszter az utazó közönség könnyebb tájékozódása érdekében elhatározta, hogy a jövő év nyári menetrendjével egyidejűleg az állomásokon és nagyobb megállóhelyeken a vonatok érkezését és indulását feltüntető táblákat függesztenek ki.

Két orpington fehér kakas. gyönyörű kifejlett példányok eladó Temeskőzy Gersonnál.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. urhölgy Abony. Tiszteletteljes köszönet „mind kettő”-ért. Legközelebb.

Eladó ház.

Az I. ker. Munkácsi-utca 108. számú ház szabadkézből eladó. Értekezni lehet a tulajdonosnál.

Lang Lipótné.

Sok szenvedéstől szabadul meg, ha megismeri az **Universal-Fluid** bedörzsölő szert, mely enyhít: **csúzt, köszvényt, rheumát, fog- és fejfájást és macacs bőrvizsketegséget. A kimerült izmokat és idegeket felüdíti és erősíti,** amit számos elismerő és hálairat igazol. Egy kis próbaüveg ára 40 fillér, egy decis üveg 1 kor. 50 fillér. **Főraktár: Budapest, Török J. gyógyszerháza, Király-u. 12. és Andrássy-út 26.** Vidékre 3 nagy üveget 4 kor. 50 fill.- 12 kis üveget 5 kor.-ért portó és csomagolás költségmentesen küld a **Vörös kereszt gyógyszerháza, Temesvár.** 5-9

Trágya eladási hirdetmény.

A budapesti „Cséry“-féle trágyagyár részéről közhírré tételik, miszerint telepünkön nagy mennyiségű jól kezelt compost trágya cladó. A trágya nemcsak a vaspályához, hanem a vonat mentén bárhova szállítható s lerakható. Legolcsóbb árajánlatok s felvilágosítások iránti kérdések **Csillag Gusztávhoz Ceglédre** intézendők, kit e trágya szállításával megbiztunk. 4-10

„Cséry“-féle trágyagyár r. t.

Kiadó lakás.

Vajda Ferencz ur I. ker. czeglédi-uti házában három szobából és mellékhelyiségekből álló lakás, továbbá két raktárhelyiség azonnal kiadó. — Értekezhetni lehet a helyszínén.

Karácsonyi vásár!

Tudomására adom a t. vevő közönségnek, hogy a közelgő karácsony alkalmából

Játék és ajándék

tárgyakból raktáramat teljesen felszereltem.

Folyó hó 10-én karácsonyi vásárt nyitok és az összes kiállított **játék, diszmű és ajándék tárgyakat** a legolcsóbb árakban árusítom.

Van szerencsém a t. közönséget karácsonyi kiállításom megtekintésére meghívni.

Szolgálattal kész

Perényi Mór.

Karácsonyi vásár!

Karácsonyi vásár!

Karácsonyi vásár!

A PESTI NAPLÓ

UJ KARACSONYI
AJANDÉKA

A Pesti Napló karácsonyi albumainak sorozata a magyar génius javakincseinek gyűjteménye. Irodalmunk és művészetünk hatalmas alkotásait méltó, nemesen díszes formában mutatták be a Pesti Napló előfizetőinek. Valamennyi esemény-számba ment a magyar könyvpiacra. Náluk szebb, előkelőbb, értékesebb disz munkák nem igen jelentek meg. S a Pesti Napló az ő albumait ajándékolja előfizetőinek.

A Pesti Napló idei ajándéka az 1906. évi karácsonyi albuma meg fog felelni a Pesti Napló disz munkái hagyományainak. Meg fog felelni nekik abban is, hogy kiállítására fényével felül fogja mulni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötetje külömb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyig remek disz művek voltak. — A Pesti Napló idei ajándékkönyve

R á k ó c z i A l b u m

lesz. Nem tudományos, csak a történelem kutatásaiban gyökerező irodalmi és művészeti disz munka lesz. Ismertetni fogja a nagy kor hőseit, ünneppapjait és izgalmas hétköznapjait. Izzó törekvéseit, lobogó indulatait, mélységes hangulatait, dicsőségét és szenvedéseit. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharcz eleven krónikáját. És meg fog szólalni ebben a kötetben a kor költészete és izzó muzsikája. A dalmokot és a tárogatóst is tanúságba idézzük. S a képzőművészetet is. Az egykorit és az újat, hogy képben, rajzban ábrázolja azt a szentséges hőskort.

Nagyszabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több

szinnyomású képben

fog remekülni. E díszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bizzuk. Hadd feleljen meg a remekmű nemes tartalmának a külső megjelenése is.

Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül

minden új előfizető is

aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Napló-ra előfizet, illetve, aki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizetett és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módzatokra vonatkozólag a

PESTI NAPLO kiadóhivatala, Bpest, Andrássy-út 27.

ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy hóra 2 kor. 40 fillér
Mutatványszámot szívesen küldünk.

Sömörbetegek

olyanok is, kik sehol gyógyulást nem találtak, kérjenek prospektust és hiteltel bizonyító leveleket teljesen ingyen Rolle C. W. gyógyszerész.

Altona-Bahrenfeld. (Elbe.)

Első Styriai kötőgépgyár

Fogl J. L. műgépész

Magyarországi képviselő és raktár

Budapest, VI. Teréz-körút 20.

A leghíresebb **kötőgépek** tömlőzárral, házi és pari célra, részletfizetésre is kapható. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógép és kerékpár javítóműhely.

Tanítás ingyen.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány cséplőgépek, lóharc-csésziók, tisztító-rosták, konkolyozók, kazaló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szöcskavágók, répavágók, kukoricza morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Nyom. Szerdahelyi János Abonyban.

Nincsen betegség házánál,

ha meg oz tja a híres

Király-Balzsamot,

a balzsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedüli biztos szer; ezen híres balzsam által megakadályozza a főfájást, köszvényt, csuzt, rheumát, fog- és hátfájást, láb-szaggatást, kólikát, gyomorfájást, szóval minden betegségnek egyedüli biztos orvossága a Lires Király-balzsam, tehát szükséges hogy minden háznál készenlétben legyen. Egy nagy üveg 2 k. 55 f., 3 üveg 6 k. 55 f. bérmentve utánvétellel.

Kapható: **Grósz-Nagy Ferencz** gyógyszerésznél.

Debreczen kossuth utca. Budapesten: Török József gyógyszerárban Király-utca 12. Ugyancsak ezen szerrel megrendelhető az egész országban elismert **híres hajdusági bajuszpedrő**, melytől a legrövidebb idő alatt a legszebb bajusz nyerhető. 3 doboz 2 korona 15 fillér bérmentve, utánvétellel.

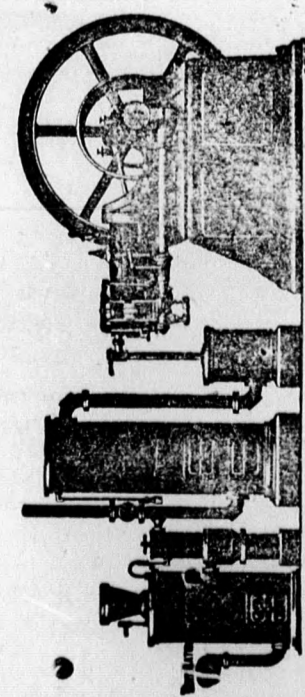
Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes oly olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint

REMÉNYI MIHÁLY



a magyar királyi zeneakadémia házi hangszerszítője, azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa- vagy rézfuvó-hangszer, húr, stb.

stb., míg Reményi legujabb ábrákkal ellátott képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Bpestről, Király-utca 58. sz.** Zenekarok teljes felszerelése a legolcsóbb arakon. Külön költségvetés díjtalanul. — Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Zongorák és czimbalomok javítása és hangolása. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón.



Eredeti OSERS és BAUER motorok

• BUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.
Benzin- és petrolaum-motorok és locomobilok, szivo-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemi költségvel. — Kézzelvezető fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.